

Bloemenpracht terug in Limburgse beekdalen

Inventarisaties door Staatsbosbeheer in Limburg, in het dal van de Groote Molenbeek bij Sevenum en de Elsbeek bij Maasbree, laten een toename van het aantal planten van natte graslanden zien en een terugkeer van iets van de eertijds zo gewone bloemenpracht. De recente aanpassingen van het waterbeheer en het zorgvuldige maaibeheer hebben dus al effect, aldus boswachter Piet Zegers. In het voorjaar (nog even wachten dus) zijn de beekdalgraslanden op veel plaatsen weer paars en roze van de Pinksterbloemen (*Cardamine pratensis*) en Echte koekoeksbloemen (*Lychnis flos-cuculi*). Minder algemene planten van het natte grasland zoals Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*), Pijptorkruid (*Oenanthe fistulosa*), Gewone dotterbloem (*Caltha palustris* subsp. *palustris*) en Blaaszegge (*Carex vesicaria*) zijn er her en der weer aangetroffen en breiden zich uit. Ook de fauna had profijt: Moerasprinkhaan (*Stethophyma grossum*) en de zeldzame Vuurlibél (*Crocothemis erythraea*) werden waargenomen. Doordat poelen minder snel droogvallen kunnen salamanders en libellen zich nu beter voortplanten.

Waterschappen hebben de laatste jaren veel beekdalen opnieuw ingericht in het belang van verdrogingsbestrijding. Eerder uitgegraven en rechtgetrokken beken werden weer krom en vaak ook minder diep gemaakt waardoor de aanliggende graslanden natter zijn geworden. Staatsbosbeheer heeft o.a. in Limburg veel beekdalgraslanden in beheer en maait deze graslanden jaarlijks één of twee keer. Dit gaat verruiging tegen en werkt verschrallend. Het maaien gebeurt met speciale machines die op rupsbanden rijden. Voertuigen met luchtbanden zijn

ongeschikt voor dit natte terrein, omdat ze diepe sporen zouden maken en de vegetatie te veel beschadigen.

Gesteelde zoutmelde in Zeeuws-Vlaanderen

Gesteelde zoutmelde (*Atriplex pedunculata*) is recent terug gevonden in het Blikken Weitje en de Riemenskreek, zilte voor-malige kreken in de gemeente Terneuzen, Zeeuws-Vlaanderen. Boswachter Peter Maas is blij verrast dat deze eenjarige pionier zich in deze kleine natuurgebieden van Staatsbosbeheer in 16e en 17e-eeuwse polders weet te handhaven. De soort staat als 'bedreigd' op de Rode Lijst en wordt landelijk gezien als één van de zeldzaamste zoutplanten uit de Nederlandse flora.

Dat in deze gebieden Gesteelde zoutmelde voorkwam in de jaren '70 van de vorige eeuw was bekend. Een tijdlang ontbraken waarnemingen, maar in 2009 groeiden naar schatting enkele honderden exemplaren in het Blikken Weitje, verspreid over enkele van elkaar gescheiden groeiplaatsen. Door de combinatie van beweiding met sterke zilte kweldruk ontstaan daar plaatselijk kale bodems die een ideaal kiemingsmilieu vormen voor Gesteelde zoutmelde. In 2010 is de soort ook langs de Riemenskreek gevonden; daar groeiden vele honderden exemplaren in een smalle strook vlak langs het water. Kennelijk zit er in beide gebieden na al die jaren nog steeds voldoende zout in de ondergrond om het deze plant naar de zin te maken. Het 'blik' in Blikken Weitje is oud Zeeuws voor laag gelegen, ziltig grasland dat 's winters meestal onder water stond. In 1638 werden de gronden rondom dit weitje ingedijkt en ontstond de Oud Westenvijpolder. De Lovenpolder waarin de Riemenskreek ligt werd reeds in 1542 ingepolderd. De er vlakbij gelegen Braakman was echter nog tot in 1952 een getijdengeul van de Westerschelde.

Boomkikker is schattige ambassadeur

Als boswachter van Staatsbosbeheer in Midden-Limburg concentreer je je in eerste instantie op de befaamde Meinweg, het Nationale Park zegt boswachter Thea van der Veen. Echter, ook De Doort is landelijk bekend met zijn populatie van de Boomkikker (*Hyla arborea*). In 2005 is hier een boomkikkerproject 'stevig aangepakt' in samenwerking met Landschapsbeheer, Waterschap, de gemeente en de werkgroep Boomkikkers. In 2008 zijn er opnieuw maatregelen uitgevoerd zoals aanleg en vergroting van een tiental kleine wateren. Niet alleen de waterbiotoop kreeg aandacht – ook aan het optimaliseren van de landbiotoop van de kikker is gewerkt. Zo is groei van bramen en ander struweel bevorderd door rasters te verplaatsen (minimaal 5 meter het weiland in) en plaatselijk popu-

lieren en Amerikaanse eiken om te zagen. Boomkikkers zitten (in de Doort) vaak op braamstruiken om zich op te warmen. Het boomkikkerproject in De Doort is met glans geslaagd. Deze zomer (2010) zijn daar zeker 300 roepende Boomkikkermannetjes geteld (volgens RAVON). Thea voegt toe: "Ze trekken veel publiek! Het felgroene kikkertje is toch ook vertederend? Op warme zomerdagen kwam ik daar zeker 15 fotografen tegen die 'dé foto' van de Boomkikker wilden maken. Eén van de bezoekers kwam ervoor helemaal uit Rotterdam. Er staan caravans op de parkeerplaats, om zodoende langer te kunnen blijven om een glimp van de Boomkikker te kunnen opvangen". Overigens zullen zeker ook andere soorten van waterbiotopen en bosranden profiteren van de genomen maatregelen. Zie ook de Staatsbosbeheerpagina's in DLN mei 2010 en nov. 2008.

(foto: Peter Maas)

(foto: Kirsten Nieuvelstein)

Gesteelde zoutmelde (boven)

Boomkikkers op braamstruik